

Juryrapport Willem Nagelprijs 2022

Geachte aanwezigen,

Welkom bij de uitreiking van de Willem Nagelprijs 2022. In het bijzonder welkom aan de vier genomineerden; hartelijk dank voor jullie presentaties.

(...)
*ik woonde in een bed van angst:
buiten is op de straatweg uren lang
het stug en staag marcheren aan de gang,
adembenemend staag het rijden van
kolonnes mannen laarzen hoeven wagens
en niemand die de vijand keren kan.*

Dit zijn enkele regels uit het gedicht *Het Eiland Onrust* van J.B. Charles.

J.B. Charles was de schuilnaam van Willem Nagel in de Tweede Wereldoorlog, toen hij deelnam aan het gewapend verzet. Het is ook de naam waaronder hij de jaren daarna vele boeken en dichtbundels publiceerde. De oorlog was een belangrijk thema in zijn werk. Nagel was jurist, criminoloog en uiteindelijk hoogleraar *Penologie en criminele sociologie* en decaan van de faculteit rechtsgeleerdheid waar het NVC-congres elk jaar te gast mag zijn. En hij is naamgever van de tweejaarlijkse prijs voor het beste proefschrift op het gebied van de criminologie.

Ik mag hier namens de door het NVC-bestuur ingestelde jury, bestaande uit Johan van Wilsem, Damián Zaitch en mijzelf, Joke Harte, bekend maken wie deze tweejaarlijkse prijs vandaag in ontvangst mag nemen. Een zeer diverse jury als het gaat expertise en thematiek van onderzoek. Gaandeweg het proces om tot de winnaar te komen was de jury echter verrast door onze grote onderlinge eensgezindheid. Ik kom hier nog op terug.

Divers waren ook de 12 ingezonden proefschriften die wij mochten beoordelen, alle in de periode 1 januari 2019 tot 1 juli 2021 verdedigd aan een Nederlandse universiteit. We begonnen met de shortlist. Aan de hand van een schema met rubrieken hebben we onafhankelijk van elkaar de proefschriften beoordeeld. We hebben hierbij de criteria van het NVC gehanteerd, zoals: het belang van het werk voor de criminologie als wetenschap, het maatschappelijke belang van het onderzoek en de wetenschappelijke kwaliteit. Maar ook beoordeelden wij de originaliteit van het werk in brede zin, dus ook originaliteit van het onderwerp en wijze van aanpak. Wat we ook in ons oordeel hebben meegenomen, is of het werk ons als criminoloog en wetenschapper nieuwsgierig maakte en het boek uitnodigde om te lezen.

Zo ging een divers samengestelde jury aan de slag met 12 zeer uiteenlopende proefschriften en een reeks brede beoordelingscriteria. Met enige vrees voor langdurige sessies en hoogoplopende verhitte discussies kwamen we begin april samen, gewapend met scoringslijsten, notities en argumenten. Maar over de shortlist waren we het snel eens.

Ik noem de vier genomineerden in alfabetische volgorde, met een korte opmerking namens de jury:

Annika van Baar *Corporate Involvement in International Crimes; in Nazi Germany, Apartheid South Africa and the Democratic Republic of the Congo.*

- De onderzoeker overwon de mogelijke beperkingen van een *case study* door de betrokkenheid van bedrijven bij internationale misdrijven in drie verschillende contexten, verspreid wat betreft plaats in de geschiedenis als op de wereld, te analyseren en op basis hiervan conclusies te trekken over hoe en waarom bedrijven in deze misdrijven betrokken kunnen raken.

Daniel Beizsley *State-corporate crime reconsidered. A criminological case study of European Investment Bank lending in the EU.*

- This is an in-depth investigation of the European Investment Bank. The focus is on the so-called deviant behaviour of this organization. One could regard it as a type of research that is close to investigative journalism, but distinguishes itself from it with an extremely solid and broad theoretical foundation - as well as thorough reflection on the part of the researcher on his own position..

Nick van Doormaal *Securing Protected Areas. The Decision-making of Poachers and Rangers.*

- Een onderzoeksonderwerp dat perfect samenvalt met het NVC-thema van dit jaar: de rol van de criminologie bij de bescherming van de biodiversiteit. Het onderscheidt zich van eerdere studies door zich te focussen op het gedrag en de keuzes van stropers in aanloop naar het delict en dit op kwantitatieve wijze en vanuit verschillende disciplines te bestuderen. Het proefschrift valt op door de beknopte en effectieve schrijfstijl.

Elvira Loibl *The Transnational Illegal Adoption Market. A Criminological Study of the German and Dutch Inter-country Adoption Systems*

- Een actueel maar ook pijnlijk en emotioneel onderwerp, waarin het onderscheid tussen slachtoffers en daders niet altijd duidelijk is. Het is onvermijdelijk om vanuit een normatieve blik terug te kijken naar de adoptiepraktijk uit het verleden. Ook moeten komende jaren moeilijke beslissingen worden genomen over nieuwe regels en beleid. Dit degelijke en doorwrochte onderzoek zal daarbij een belangrijk houvast zijn.

Maar naar welk van deze vier uitstekende proefschriften gaat de Willem Nagelprijs 2022? Opnieuw refereer ik aan de eensgezindheid van de jury, want ook over de winnaar waren we het bijzonder snel eens. Het winnende proefschrift scoorde niet alleen hoog op alle eerder genoemde criteria, maar maakte juist als volledig werk indruk op de jury. Wij feliciteren met de Willem Nagelprijs 2022 de auteur van het proefschrift *Corporate Involvement in International Crimes*: Annika van Baar.